

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọ̀mbà Méjìlá

Òkùnkùn

Jeff Pippenger

2023-12-07

Ọ̀rọ̀ kan tàbí gbólóhùn kan tí a tún sọ ẹ̀lẹ̀mẹ̀jì nínú ọ̀rọ̀ amísí jẹ̀ àmì ìránṣẹ̀ àngẹ̀lì kejì.

Ní ọ̀dún kejì ìjọba Nebukadinésàrí, Nebukadinésàrí lá àlá; èyí sì dá ọ̀kàn rẹ̀ láàmú, oorun rẹ̀ sì sá kúrò lójú rẹ̀. Nígbà náà ni ọ̀ba pàṣẹ̀ kí a pè àwọn adán, àti àwọn awòràwò, àti àwọn oṣó, àti àwọn ará Kálídià, kí wọn lè fi àlá rẹ̀ hàn án. Nígbà náà ni wọn wá, wọn sì dúró níwájú ọ̀ba. Ọ̀ba sì wí fún wọn pé, Mo ti lá àlá kan, ọ̀kàn mi sì dààmú láti mọ̀ àlá náà. Danieli 2:1–3.

Nínú “òkùnkùn” ọ̀ru, Nebukadinésari lá àlá nípa ère kan, sùgbọ̀n kò lè rántí àlá náà. Nínú àlá ọ̀ru, ó lá àlá nípa ère kan, sùgbọ̀n àlá ère náà sọ̀kùnkùn fún ọ̀ye rẹ̀ gégé bí ọ̀ru tí ó ti lá àlá náà.

Nígbà náà ni àwọn ará Kálídià sọ̀ fún ọ̀ba ní èdè Síríákì pé, Ọ̀ba, kí o yè títí láé: sọ̀ àlá náà fún àwọn ìránṣẹ̀ rẹ̀, àwa yóò sì fi itumọ̀ rẹ̀ hàn. Ọ̀ba dáhùn, ó sì wí fún àwọn ará Kálídià pé, Ọ̀ràn náà ti yọ̀ kúrò lódò mi: bí ẹ̀ kò bá jẹ̀ kí n mọ̀ àlá náà, pẹ̀lú itumọ̀ rẹ̀, a ó gé yín sí wẹ̀wẹ̀, a ó sì sọ̀ ilé yín di àjàdì. Sùgbọ̀n bí ẹ̀ bá fi àlá náà hàn, pẹ̀lú itumọ̀ rẹ̀, ẹ̀ ó gba ẹ̀bùn àti èrè àti ọ̀lá nílá lówọ̀ mi: nítorí náà fi àlá náà hàn fún mi, àti itumọ̀ rẹ̀. Dániẹ̀lì 2:4–7.

Ìdánwò àlá Nebukadinésàrí nípa ère náà jẹ̀ idánwò tí a ṣe láti fi mọ̀ ẹ̀ni tí ó lè pèsè àpẹ̀júwe àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí ó tọ̀ nípa ère kan tí a bo mọ̀ inú òkùnkùn, pẹ̀lú itumọ̀ ohun tí àlá náà ní nínú. Ìhìn-iṣẹ̀ àngẹ̀lì kejì tí a darapọ̀ mọ̀ ìhìn Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru nínú itàn àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Miller, ni a ti fi Elijah ṣe àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú ìjàkadì lórí Òkè Kámẹ̀lì. Ọ̀un náà pẹ̀lú jẹ̀ idánwò tí yóò fihàn, kí í ṣe ẹ̀ni tí Ọ̀lọ̀run tòótọ̀ jẹ̀ nìkan, sùgbọ̀n pẹ̀lú ẹ̀ni tí woliì tòótọ̀ jẹ̀. William Miller, ẹ̀ni tí Sister White sọ̀ ní tààrà pé a fi Elijah ṣe àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀, ṣe aṣojú Elijah lórí Òkè Kámẹ̀lì. Síbẹ̀, kí í ṣe William Miller fúnra rẹ̀ ni a n ṣe aṣojú rẹ̀ tò bẹ̀, bí kò ṣe àwọn ọ̀fín itumọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a ti darí rẹ̀ láti lóye. Lórí Òkè Kámẹ̀lì, a fi hàn pé àwọn woliì ọ̀rìṣà ọ̀kúnrin Baali àti àwọn woliì ọ̀rìṣà obìnrin Ashtaroth jẹ̀ woliì èké. Nínú itàn àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Miller, a fi hàn pé àwọn ijọ̀ Púrótẹ̀sítántì jẹ̀ woliì èké gégé bí a ti fi Òkè Kámẹ̀lì ṣe àpẹ̀rẹ̀.

Nígbà tí àwọn ijọ̀ Púrótẹ̀sítántì fi ikòsílẹ̀ wọn hàn sí àwọn ilànà itumọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ ti William Miller, wọn di àwọn ọ̀mọ̀bìnrin Róòmù. Ní ìmítìti-ọ̀rọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, ọ̀mọ̀bìnrin jẹ̀ àwòrán iyá rẹ̀. Ìdánwò tí àwọn Púrótẹ̀sítántì kùnà nínú itàn Mílléráítì ni idánwò tí ó dá, tí ó sì mú àwòrán kan (ọ̀mọ̀bìnrin) ti ẹ̀ranko náà jáde. Ní ibẹ̀ ni a ti fi iwo Púrótẹ̀sítántì tòótọ̀ hàn ní idàkòró sí iwo Púrótẹ̀sítántì apẹ̀yìndà. Nebukadinésàrí n bẹ̀èrè itumọ̀ kan, àti ní ṣíṣe bẹ̀, ó wà ní ibàṣepọ̀ pẹ̀lú ipèsè Ọ̀lọ̀run nínú mímú ifarahàn àwọn woliì èké àti àwọn woliì ọ̀títọ̀ jáde.

Wọn tún dáhùn, wọn sì ní, Kí ọ̀ba sọ̀ àlá náà fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀, a ó sì fi itumọ̀ rẹ̀ hàn. Ọ̀ba dáhùn, ó sì ní, Èmi mọ̀ dájú pé ẹ̀ n fẹ̀ ra àkókò, nítorí ẹ̀ rí i pé ọ̀ràn náà ti bó lówọ̀ mi. Sùgbọ̀n bí ẹ̀ kò bá fi àlá náà hàn mí, ipinnu kan ṣoṣo ni ó wà fún yín: nítorí ẹ̀ ti pèsè ọ̀rọ̀ èké àti ọ̀rọ̀ ibàjẹ̀ láti sọ̀ níwájú mi, títí àkókò yóò fi yí padà; nítorí náà ẹ̀ sọ̀ àlá náà fún mi, èmi yóò sì mọ̀ pé ẹ̀ lè fi itumọ̀ rẹ̀ hàn. Danieli 2:7–9.

Ní iparí àwọn àkókò idánwò nàà, iyàtò tí a ti fihàn lórí Òkè Kámèlì, àti ní Ojò Kẹrìnlélógún, Oṣù Kẹwàá, ọdún 1844, ni a tún sàfihàn nínú Dániẹlì orí keji. Nínú àwọn àfihàn àsoṭẹlẹ̀ mẹta tí Òkè Kámèlì, itàn àwọn Millerite àti àlá Nebukadinésàrí nípa ère nàà, itenumọ̀ wà lórí itumọ̀ àsoṭẹlẹ̀ tí ó tọ̀ gégé bí a ti sojú fún nípasẹ̀ Èlìjà, Miller àti Dániẹlì. Itumọ̀ àlá nàà ni ihìn-iṣẹ̀ tí a tú èdidì rẹ̀ nínú itàn nàà níbi tí a ti fi irú àwọn wòlì méji hàn.

Àwọn ará Kálídià dáhùn níwájú ọba, wọn sì wí pé, Kò sí èniyàn kankan lórí ilẹ̀ ayé tí ó lè fi ọ̀ràn ọba hàn; nítorí nàà kò sí ọba, tàbí olúwa, tàbí alákòoso kan rí, tí ó béèrè irú nḡkan bẹ̀ẹ̀ lódò ọsọ̀ kankan, tàbí awòràwò, tàbí ará Kálídià. Ó sì jẹ́ ohun tí ó sọ̀wọn gan-an tí ọba n béèrè, kò sí sí èlòmíràn tí ó lè fi í hàn níwájú ọba, bí kò ẹ̀se àwọn ọlọrun, tí ibùgbé wọn kò sí pẹ̀lú ẹran ara. Nítorí èyí ni ọba fi bínú, ó sì ru gidigidi, ó sì pàṣe pé kí wọn pa gbogbo àwọn ọlọgbọn Babeli run. Dániẹlì 2:10–12.

Ní Òkè Kámèlì, Èlìjà dábàá idánwò nàà, àti pé idánwò tí ó dábàá kì í ẹ̀se láti fi hàn nikan ẹni tí í ẹ̀se Ọlọrun tòótọ̀, sùgbọn pẹ̀lú ẹni tí í ẹ̀se wòlì tòótọ̀. Nínú Dániẹlì orí keji, àwọn ará Kàldèa ni wọn tọ̀ka sí idánwò nàà tí ó fi iyàtò hàn láárín òtítọ̀ àti èké. Wọn sàláyé pé itumọ̀ tí Nebukadinésàrí n wá lè jẹ́ mímọ̀ nípasẹ̀ Ọlọrun nikan, kì í ẹ̀se nípasẹ̀ èniyàn. Wọn tún kùn pé ibáṣepọ̀ láárín Nebukadinésàrí àti àwọn amòye ẹ̀sin ọlọgbọn rẹ̀ jẹ́ ibáṣepọ̀ tí kò tọ̀ nígbà tí wọn sọ̀ pé, “ó jẹ́ ohun tí ó sọ̀wọn tí ọba n béèrè.” Wọn n fẹ́ kí ọba, tí ó dúró fún Ìjọba, má ẹ̀se wọ inú àgbègbè ẹ̀sin lélé, lórí èyí tí a ti mò wọn gégé bí aláṣe. Kì í ẹ̀se pé wọn n sàtakò sí àwọn ilàna iṣòkan ijo àti ijo, sùgbọn wọn n sàtakò pé Nebukadinésàrí, gégé bí a sojú Ìjọba, n béèrè láti jẹ́ ẹni tí yóò sàkóso ijo. Wọn yóò ní itẹ̀lọ̀rùn pẹ̀lú ibáṣepọ̀ ijo àti ijo, bí àwọn aṣájú ẹ̀sin bá n sàkóso lórí ijo. Idánwò awòrán ẹranko nàà ni ibi tí a ti pinnu ayànmọ̀ wà ànìpẹ̀kun—gégé bí àlá awòrán Nebukadinésàrí—ó jẹ́ idánwò iyè tàbí ikú.

A sì pa àṣe nàà jáde pé kí a pa àwọn ọlọgbọn èniyàn; wọn sì wá Daniẹlì àti àwọn ẹ̀legbẹ̀ rẹ̀ kí a lè pa wọn. Nígbà nàà ni Daniẹlì fi imọ̀ràn àti ọgbọn dá Ariókù, olórí àwọn omọ-ogun aláṣe ọba, lóhùn, ẹni tí ó jáde lọ láti pa àwọn ọlọgbọn èniyàn Bábílóni: Ó sì dá Ariókù olórí omọ-ogun ọba lóhùn, pé, Èṣe tí àṣe nàà fi kánjú tó bẹ̀ẹ̀ láti ọ̀dò ọba? Nígbà nàà ni Ariókù jẹ́ kí Daniẹlì mọ̀ ọ̀ràn nàà. Daniẹlì 2:13–15.

Nígbà tí a sọ̀ Daniel di mímọ̀ nípa òye àwọn ipò iyè àti ikú nínú àlá ti ère nàà tí a kò tii mò nígbà yẹn, ó n sojú fún imólẹ̀-ọkàn àwọn egbèrùn kan ó lé mẹrinlélógójì sí òtítọ̀ pé wọn wà nínú itàn idánwò keji àti idánwò ojú tí ilàna idánwò onípilẹ̀ mẹta nàà ní. Sùgbọn Daniel kì í ẹ̀se a sojú àwọn wọn nikan tí wọn ti yàn láti jẹ́ oúnjẹ̀ tí ó tọ̀, tí wọn sì tipa bẹ̀ẹ̀ kojá idánwò àkókó, sùgbọn ó tún sojú fún a sojú èniyàn nàà tí Ọlọrun ti fún ní imọ̀-ìjìnlẹ̀ pàtàkì sínú àsoṭẹlẹ̀ Bíbẹ̀lì.

Ní ti àwọn omọ̀ mērin wònyí, Ọlọrun fi imọ̀ àti òye fún wọn nínú gbogbo ẹ̀kọ̀ àti ọgbọn: Daniẹlì sì ní itẹ̀lọ̀run nípa gbogbo iran àti àlá. Daniẹlì 1:17.

Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé àwọn Héberù olóòótọ̀ mērin nàà gbogbo wọn gba àdánwò oúnjẹ̀ nàà kojá, a yan Dániẹlì gégé bí a sojúṣe iran àti àlá. Dániẹlì n sojú a sojúṣe àsoṭẹlẹ̀ gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú Èlìjà, Jóhànù Oníbatísí, Jóhànù Olùfihàn, William Miller àti Future for America. A sojúṣe àsoṭẹlẹ̀ kì í yà kúrò lódò àdánwò àsoṭẹlẹ̀.

Ní àkókò Kristi, àwọn tí wọn kò ẹrí Johanu, kò lè jèrè èrè kankan lódò Jésù. Nínú itàn àwọn Millerite, àwọn tí wọn kò ihinrere àkókó (tí William Miller sojú fún), kò lè jèrè èrè kankan lówó ihinrere kejì. Nínú àwọn itàn méjèjì, àwọn olóótító kò mọ ibi tí ilàna idánwò náà n darí sí. Àwọn omo-ẹyìn kò láti rí àgbélébùú náà, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a ti so fún wọn ní kedere pé ó ní láti sele. Àwọn Millerite kò lè rí irẹwẹ̀sì nlá náà. Danieli, nígbà tí Arioch so fún un nípa ipò ayé àti ikú tí ó so mọ́ alá Nebukadnessari nípa ère náà, kò mọ ohun tí inú alá náà jẹ̀ tàbí ibi tí idánwò ère náà n darí sí. Gbogbo ohun tí ó mọ ni pé, ipò ayé àti ikú ni. Nítorí náà, Danieli nílò àkókò láti lóye itumò náà.

Nígbà náà ni Dániẹ̀lì wólẹ̀, ó sì bẹ ọba pé kí ó fún un ní àkókò, àti pé òun yóò fi itumò náà hàn fún ọba. Dániẹ̀lì 2:16.

Dániẹ̀lì ti fi igbàgbọ̀ hàn nínú oúnjẹ (ònà isẹ) tí ó ti pinnu láti jẹ ní idánwò àkókó. Nítorí náà a fi àkókò fún un, gégé bí a ti fi fún àwọn omo-ẹyìn ní àkókò Kristi. Àkókò tí a fi fún àwọn omo-ẹyìn náà ni iwọn àkókò ikú Kristi, isinkú rẹ̀, àjínde rẹ̀ àti igòkè rẹ̀ àkókó, kí Ó tó bá àwọn omo-ẹyìn padẹ̀ lójú ònà sí Emaúsi, àti léyìn náà leṣẹ̀kansi nínú yàrá òkè. Nígbà náà, ní òpin àkókò náà, Ó mí Èmí Mímọ̀ lé wọn lórí.

Nígbà tí ó sì ti so ẹyí, ó mí lé wọn lórí, ó sì wí fún wọn pé, E gba Èmí Mímọ̀. Johanu 20:22.

Hesekieli sòrò àsotẹ̀lẹ̀, a sì kó àwọn egungun òkú náà jọ. Nígbà náà ni Hesekieli tún sòrò àsotẹ̀lẹ̀, a sì mí Èmí Mímọ̀ sórí àwọn ara tuntun tí a seṣe dá náà, wọn sì dide dúró gégé bí ogun alágbára. Nígbà tí Kristi mí sórí àwọn omo-ẹyìn náà, Ó sí òye wọn sílẹ̀.

Nígbà náà ni ó sí imòrán wọn sílẹ̀, kí wọn lè mọ̀ Ìwé Mímọ̀. Luku 24:25.

Gbogbo àwọn wólíí n sòrò nípa iparí ayé, Dániẹ̀lì kí í sì í se àiyètò. Àkókò tí ó béèrè jẹ̀ àkókò kan kí ó lè gba imólẹ̀. Àkókò idúró fún àwọn Millerite jẹ̀ láti ibànújẹ̀ àkókó tí wọn fi mọ̀ pé wọn wà nínú àkókò idádúró ní ibásepò pẹ̀lú àwọn àsotẹ̀lẹ̀ Mátíù orí kẹ́eédógún àti Hábakúkù orí kejì. Itàn àkókò idádúró nínú itàn àwọn Millerite ni a mú se ní àkókò ihin isẹ̀ ángẹ̀lì kejì. Dániẹ̀lì orí kejì n sáfihàn itàn kan náà, nítorí náà ibéèrè rẹ̀ fún àkókò bá àkókò idádúró àwọn Millerite mu ní ti àsotẹ̀lẹ̀. Nítorí náà, ibéèrè Dániẹ̀lì fún àkókò àti àkókò idádúró àwọn Millerite n sojú àkókò idádúró àwọn eḡbèrún mẹ̀rínlélógójì àti eḡbèrún mẹ̀rínlélógójì, ẹyí tí ó bẹ̀rè ní July 18, 2020.

Ìbéèrè Dániẹ̀lì fún àkókò láti lóye alá iran ère Nebukadinésàri ni a sojú fún nínú Ìfihàn orí kẹ̀wàá [mókànlá] gégé bí ojọ̀ mẹ̀ta àtààbò tí àwọn eḡrìí méjì náà fi dubulẹ̀ ní òkú lójú ònà. Nínú itàn ojọ̀ mẹ̀ta àtààbò Ìfihàn orí kẹ̀wàá [mókànlá], àwọn ojọ̀ mẹ̀ta àtààbò náà tí wọn sojú ní àpẹ̀rẹ̀ fún aginjù àsotẹ̀lẹ̀, ohùn kan wà tí n kẹ̀. Ohùn èniyàn tí Olùtùnù n ló láti jí àti láti mú àwọn egungun gbígbe tí ó ti kú wá sí iyè ni a sojú fún nípasẹ̀ Dániẹ̀lì, eni tí a fún ní ifihàn àsotẹ̀lẹ̀ nípa ohun tí alá náà jẹ̀ àti ohun tí ó sojú fún. A ti fi imò àsotẹ̀lẹ̀ nípa alá àti iran fún ohùn tí n kẹ̀ ní aginjù, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nípasẹ̀ Dániẹ̀lì. Ohùn náà n kẹ̀, bẹ̀e ni ó sì n fi hàn pé a ti fi isẹ̀ iránsè Ìkède Ọ̀gànjọ̀ fún un, a sì n fi ikède náà hàn ní ọ̀gànjọ̀, ẹyí tí ó sojú fún òkùnkùn.

Nínú òkùnkùn tí ó jinlẹ̀ jù lọ ní àárín òru ni a fi òye irántí fún ohùn náà (Danieli) nípa isẹ̀-iránsè kan tí a fi òkùnkùn bò. Àṣe tí a fi fún ohùn náà (Èṣekíẹ̀lì) ni pé kó soṣe sí àwọn egungun gbígbe tí ó ti kú. Bí ó ti n se bẹ̀e, a mí Olùtùnù sórí àwọn òkú ní ojú ònà, a sì “jí wọn dide.” Sùgbón àjínde náà kí í seé mú se bí kò se nípa àdúra nikan. Àdúra jẹ̀ àmì-ònà kan nínú itàn àjínde àwọn egungun

gbígbe tí ó ti kú, tí a pa ní ojú ònà. Danieli dúró gégé bí aṣojú àṣotélé fun àmì-ònà nàà, ní pàtó ní ibi tó yẹ gan-an tí a ti tọka sí àmì-ònà nàà.

“Ìṣòḍotun iwà-bí-Ọlórùn tòótó láàárín wa ni èyí tí ó tóbi jùlọ, tí ó sì kánjú jùlọ nínú gbogbo àiní wa. Lílẹpa èyí gbòḍò jẹ iṣẹ àkókó wa. Ó gbòḍò wà ní isapá àtọkánwá láti rí ibùkún Olúwa gbà, kí í ṣe nítorí pé Ọlórùn kò fẹ fi ibùkún Rẹ̀ bù kún wa, ṣùgbón nítorí pé a kò tii múra tán láti gbà á. Baba wa ọrun ṣetan jùlọ láti fi Èmí Mímọ̀ Rẹ̀ fún àwọn tí n̄ béèrè lọḍọ̀ Rẹ̀, ju bí àwọn òbí ayé ṣe máa n̄ fẹ̀ fún àwọn ọmọ wọn ní èbùn rere lọ. Ṣùgbón iṣẹ̀ wa ni pé, nípasẹ̀ ijéwọ̀ èṣe, irèsílẹ̀ ara, irònúpìwàdà, àti àdúrà àtọkánwá, kí a mú àwọn ipò nàà ṣe tí Ọlórùn ti ṣe ilé rí pé lóri wọn ni Yóò ti fi ibùkún Rẹ̀ fún wa. Ìṣòḍotun lè ṣeé retí nikan gégé bí idáhùn sí àdúrà. Nígba tí àwọn èniyàn bá ṣáiní Èmí Mímọ̀ Ọlórùn tó bẹ̀, wọn kò lè moyi iwààsù Ọrò nàà; ṣùgbón nígbà tí agbára Èmí bá kan ọkàn wọn, nígbà nàà àwọn ọrò ikóni tí a bá sọ kò ní ṣe láiní ipa. Ní itoná ẹkọ̀ Ọrò Ọlórùn, pèlú ifihàn Èmí Rẹ̀, nínú lílo imòye tí ó péye, àwọn tí wọn bá wá sí àwọn ipàdé wa yóò rí irírí iyebiye gbà, wọn sì máa padà sí ilé wọn ní imúrasílẹ̀ láti ní ipa rere tí n̄ mú ilera wá.”

“Àwọn asia-múṣẹ̀ àtijọ̀ mọ ohun tí ó tùmò sí láti bá Ọlórùn jàkadì nínú àdúrà, àti láti ní irírí itújáde Èmí Rẹ̀. Ṣùgbón àwọn wònyí n̄ kojá kúrò lóri pápá iṣe; ta ni s̄ n̄ dide láti kún ipò wọn? Báwo ni ó ṣe rí pèlú iran tí n̄ dide? S̄ wọn ti yí padà sòḍò Ọlórùn? S̄ a ti jí sí iṣẹ̀ tí n̄ lọ nínú ibi mímọ̀ ọrun, tàbí a ha n̄ dúró de agbára kan tí yóò fi ipa mú kí ó wá sórí ijo kí a tó jí? S̄ a n̄ retí láti rí gbogbo ijo ní ìṣòḍotun? Àkókò nàà kì yóò dé lác.”

“Àwọn èniyàn kan wà nínú ijo tí a kò tii yípadà ọkàn wọn padà, tí wọn kì yóò sì dara pò mọra nínú àdúrà tító, àdúrà tí n̄ borí. A gbòḍò bẹ̀rẹ̀ iṣẹ̀ nàà lókòkòkan. A gbòḍò máa gbàdúrà sí i, kí a sì máa sòrò kù diẹ. Àìṣòdodo pò gidigidi, a sì gbòḍò kọ̀ àwọn èniyàn kí wọn má ṣe ní itẹ̀lórùn pèlú àwòṣe iwà-bí-Ọlórùn láiní emí àti agbára rẹ̀. Bí a bá fi tán sí ṣìṣàwá rí ọkàn ara wa, sí fifi èṣe wa kúrò, àti sí ṣìṣe àtúnṣe àwọn ifẹ̀kúfẹ̀ búburú wa, a kì yóò gbé ọkàn wa sókè sí asán; a ó sì máa sọra fún ara wa, nínú imólára tí ó dúró ṣinṣin pé láti ọḍò Ọlórùn ni agbára wa ti wá.”
Selected Messages, iwé 1, 121, 122.

Ní ipilẹ̀ igbàgbọ̀ nínú oúnjẹ̀ tí Dáníèlì ti yàn láti jẹ, a mú un wọ inú ilànà idánwò tí a fi ojú rí, èyí tí ó béèrè pé kí ó lo ònà iṣe tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ oúnjẹ̀ rẹ̀, láti kọkọ̀ ṣe ilé rí pé Ọlórùn rẹ̀ yóò dá àlá nàà mọ, yóò sì tùmò ọ, léyìn nàà sì ṣe ifihàn àlá nàà fún ọba. Ó ní oúnjẹ̀ tí ó tọ, tàbí ònà iṣe tí ó tọ; léyìn nàà, ó yẹ kí ó fi igbàgbọ̀ rẹ̀ hàn ní ojú-rí nípa fifi iránṣe ọrò àlá àwòrán Nebukadinésá rí hàn, èyí tí ó wà nínú “òkùnkùn” pípé. Iṣe tí ó tẹ̀lẹ̀ eleyi ni ifihàn igbàgbọ̀ rẹ̀ ní ojú-rí, nítorí nígbà nàà ni ó lo ilànà àtọrunwá fún àwọn èniyàn Ọlórùn nígbà tí wọn bá rí ara wọn nínú òkùnkùn.

“Òkùnkùn eni búburú nàà yí àwọn tí wọn kò láti máa gbàdúrà ká. Àwọn idánwò tí ọ́tá fi ohùn kẹ̀lẹ̀kẹ̀lẹ̀ n̄ sọ n̄ fa wọn sínú èṣe; ó sì jẹ̀ gbogbo rẹ̀ nítorí pé wọn kò lo àwọn ànfàní tí Ọlórùn ti fi fún wọn nínú ipẹ̀lórùn mímọ̀ ti àdúrà. Kí nídí tí àwọn ọmọkúnrin àti àwọn ọmọbinrin Ọlórùn yóò fi máa ṣiyeméjì láti gbàdúrà, nígbà tí àdúrà jẹ̀ kọkọ̀rọ̀ nínú ọwọ̀ igbàgbọ̀ láti ṣi ilé isúra ọrun, níbi tí a ti tójú àwọn ohun àmúṣagbara aláilópín ti Agbára Gbogbo? Láisí àdúrà àidákéjẹ̀ àti isọra pèlú isapá, a wà nínú ewu láti di aláifiyèsí àti láti yapa kúrò lójú ònà tító. Alátakò n̄ wá ní gbogbo igbà láti dí ònà sí ibùjókòò àánú, kí a má bà a nípa èbẹ̀ gidi àti igbàgbọ̀ gba oore-ọfẹ̀ àti agbára láti koju idánwò.” Steps to Christ, 94.

Pèlú òkùnkùn inú ohun tó wà nínú àlà alẹ̀ Nebukadinésàrí, Dániẹ̀lì fì ara mò àwọn ẹ̀gbẹ̀ rẹ̀ mètẹ̀tẹ̀ta, ó sì gbàdúrà.

Nígbà náà ni Dániẹ̀lì lọ sí ilẹ̀ rẹ̀, ó sì jẹ́ kí Hanáníà, Míṣáẹ̀lì, àti Asáríà, àwọn ẹ̀gbẹ̀ rẹ̀, mò ọ̀ràn náà: kí wọn lè bẹ̀ Ọ̀lọ̀run ọ̀run fún àánú ní ti àṣírí yí; kí Dániẹ̀lì àti àwọn ẹ̀gbẹ̀ rẹ̀ má baa ṣẹ̀gbé pèlú iyókù àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n Babeli. Nígbà náà ni a fì àṣírí náà hàn fún Dániẹ̀lì nínú iran ọ̀ru. Nígbà náà ni Dániẹ̀lì b̀kún Ọ̀lọ̀run ọ̀run. Dániẹ̀lì dàhùn, ó sì wí pé, Olùb̀kún ni orúkọ Ọ̀lọ̀run láéláé àti tí tí láá: nítorí ọ̀gbọ̀n àti agbára jẹ́ tiẹ̀. Ọ̀un ni ó n yí àwọn àkókò àti àwọn ìgbà padà: ó n mú àwọn ọ̀ba kúrò, ó sì n gbé àwọn ọ̀ba dide: ó n fì ọ̀gbọ̀n fún àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n, àti imọ̀ fún àwọn tí ó mò ọ̀ye: Ọ̀un ni ó n sí ohun jíjìnlẹ̀ àti ohun àṣírí payá: ó mò ohun tí ó wà nínú òkùnkùn, imọ̀lẹ̀ sì n gbé pèlú rẹ̀. Mo dúpẹ̀ lẹ̀wọ̀ rẹ̀, mo sì n yin ó, iwọ̀ Ọ̀lọ̀run àwọn baba mi, ẹ̀ni tí o ti fì ọ̀gbọ̀n àti agbára fún mi, tí o sì ti jẹ́ kí n mò nísinsin yí ohun tí a tòrọ̀ lẹ̀wọ̀ rẹ̀: nítorí iwọ̀ ti jẹ́ kí a mò ọ̀ràn ọ̀ba. Dániẹ̀lì 2:17–23.

Lẹ̀yìn náà, Ẹ̀ni tí “ó mò ohun tí ó wà nínú òkùnkùn” san án fún Dániẹ̀lì ní èrè. Iṣísẹ̀ láti ṣe ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú n lọ nínú òkùnkùn, a sì n béèrè lódò àwọn tí wọn ti jẹ̀wọ̀ pé wọn n gba oúnjẹ̀ àtòrunwá jẹ́ kí wọn mò idásílẹ̀ ère ẹ̀ranko náà, èyí tí n pèsè pẹ̀pẹ̀ ẹ̀sin àti ti ọ̀ṣẹ̀lú fún fifi ààmì aṣẹ̀ pòòpù múlẹ̀.

Orí kejì nínú iwé Dániẹ̀lì kí í ṣe pé ó n tọ̀ka sí itàn àngẹ̀lì kejì nikan nínú itàn àwọn Míléráítì, ṣ̀ùgbọ̀n ní kedere jù bẹ̀ lẹ̀, ó n ṣàfihàn itàn àngẹ̀lì kejì nínú iṣísẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta. Nínú idánwò àlà Nebukadinésàrí nípa ère náà, a ṣe àfihàn idánwò ère ẹ̀ranko náà. Àwọn ìgbésẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ ti jíjì àwọn ènìyàn Ọ̀lọ̀run sí àwọn ipò iyè àti ikú ti ọ̀fin Ọ̀jọ̀-Àìkú tí n sùnmo ni a n tọ̀ka sí ní pàtò gan-an nínú àwọn iwé Dániẹ̀lì àti Ifihàn.

Dániẹ̀lì, n ṣàfihàn aṣojú-iranṣẹ̀ itàn náà níbi tí ihin iṣẹ̀ iyè tàbí ikú ti àlà ère náà ti n jade lẹ̀. Ó dúró lóri oúnjẹ̀ tí ó ti wá lóye, ó sì fì ìgbàgbọ̀ sọ pé Ọ̀lọ̀run lè jẹ́ kí a mò iran náà, ṣ̀ùgbọ̀n ó béèrè àkókò. Àkókò náà ni àkókò idádúró. Ní iparí àkókò idádúró náà, a fì imọ̀ fún un nípa ohun tí ó wà nínú àlà òkùnkùn Nebukadnessari, ṣ̀ùgbọ̀n kí í ṣe èyí nikan. Kí í ṣe pé ó kàn gba ọ̀ye nípa àlà ère náà, èyí tí ó jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ ère ẹ̀ranko náà àti idánwò tí ó bá a lẹ̀, ṣ̀ùgbọ̀n ní ọ̀pin àkókò idádúró náà, ó tún n yin Ọ̀lọ̀run fún pé Ọ̀lọ̀run “n fì ọ̀gbọ̀n fún àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n, ó sì n fì imọ̀ fún àwọn tí n mò ọ̀ye: Ó n sí ohun jíjìnlẹ̀ àti ohun ikòkò payá: ó mò ohun tí ó wà nínú òkùnkùn, imọ̀lẹ̀ sì n gbé pèlú rẹ̀.”

Níhìn-ín ni Dániẹ̀lì ti n gbé iyin rẹ̀ kalẹ̀ nínú àyíká pé “ibísí imọ̀” kan ti wà, nítorí ẹ̀ni náà tí ó sọ nínú orí kejìlẹ̀ pé “àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n” yòò lóye “ibísí imọ̀” náà, ni ó sì tún n yin Ọ̀lọ̀run pé Ó ti fì “ọ̀gbọ̀n” àti “imọ̀” fún “àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n.” Ó n tọ̀ka tààrà sí àwọn wúndíà ọ̀lọ̀gbọ̀n, ó sì n so àkókò rẹ̀ pọ̀ mò àkókò idádúró náà. Ó n fì àpẹ̀júwe tí a rí nínú orí kejì kalẹ̀ ní tààrà sínú imúṣẹ̀ pípẹ̀ àkókò idádúró ti Mátíù ogún-dín-lọ̀gbọ̀n nínú iṣísẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta. Ohun tí ó ṣe pàtàkì jù lẹ̀ ni ọ̀títọ̀ náà pé iwé Ifihàn fì hàn pé diẹ̀ ṣáájú ipipade àkókò àánú, a sọ fún Jòhànù pé kó má ṣe di èdidi àwọn ọ̀rọ̀ àwọn àṣotẹ̀lẹ̀ inú àwọn iwé Dániẹ̀lì àti Ifihàn, nítorí pé iwé kan náà ni wọn jẹ́.

Ó sì wí fún mi pé, Má ṣe di idimọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ aṣotẹ̀lẹ̀ iwé yí: nítorí àkókò náà ti sùnmo. Ẹ̀ni tí kò ṣe ọ̀dodo, jẹ́ kí ó máa ṣe àìṣòdodo sí i: ẹ̀ni tí ó sì jẹ́ aláimọ̀, jẹ́ kí ó máa jẹ́ aláimọ̀ sí i: ẹ̀ni tí ó sì ṣe ọ̀dodo, jẹ́ kí ó máa ṣe ọ̀dodo sí i: ẹ̀ni tí ó sì jẹ́ mímo, jẹ́ kí ó máa jẹ́ mímo sí i. Ifihàn 22:10, 11.

Àkókò tí a òò tú àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ Dáníẹ̀lì àti Ìṣípáyá sílẹ̀ ni àkókò idádúró nínú àkàwé àwọn wúndiá mēwàá, àti àkókò náà ni a ṣàfihàn nípa ibéèrè Dáníẹ̀lì fún àkókò. Àdúrà tẹ̀lẹ̀ ibéèrè rẹ̀ fún àkókò, èyí tí ó gbòdò ṣẹ̀lẹ̀ ṣáájú àjínde àwọn egungun gbígbe tí ó kú. Nínú àkókò náà, nígbà tí ìmúgbòrò imò àti imò òye nípa àwòrán alá tí a fi òkùnkùn bò ti hàn síta, Ọlórún ṣe nńkan miiran fún Dáníẹ̀lì. “Ó n sí àwọn ohun jíjinlẹ̀ àti àwọn ohun ikòkò payá.” Ohun ikòkò nínú itàn Ìkéde Àárín Òru ni àṣòtẹ̀lẹ̀ inú Ìṣípáyá tí a tú sílẹ̀ diẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí. “Ohun jíjinlẹ̀ àti ohun ikòkò” náà ni “òtító.”

Òtító di kòkòrò àṣòtẹ̀lẹ̀ tí a sí sí ojìṣẹ̀ tí a ṣojú rẹ̀ nípa Dáníẹ̀lì, èyí tí ó jẹ̀ kí a lè mọ̀ itàn ikòkò ti “àrá méje” náà. Itàn ikòkò náà ni itàn àwọn àmì-òná mēta. Èkínní jẹ̀ idààmú, èyí ikeyìn sì jẹ̀ idààmú, gégé bí a ti fi hàn nínú itàn àwọn Millérítì. Ọrò Héberù tí a tùmò sí “òtító” ni “Onímò-Èdè Àgbàyanu” dá sílẹ̀, nípasẹ̀ iṣòkan lẹ̀tá àkókò, lẹ̀tá ketàlá, àti lẹ̀tá ikeyìn nínú álifábẹ̀tì Héberù. Jésù ni àkókò àti ikeyìn, Òun sì ni “òtító.” Ìṣètò ọrò tí “Onímò-Èdè Àgbàyanu” dá yí fi àwọn àmì-òná àṣòtẹ̀lẹ̀ mēta hàn, tí wọn jẹ̀ itàn ikòkò ti “àrá méje” náà, tí a ní láti di títi Dáníẹ̀lì fi béèrè fún “àkókò” tí ó sì lọ sí àdúrà.

Ìjákulẹ̀-ọkàn ti July 18, 2020, ni àmì-òná àkókò, ó sì n ṣàfihàn ìjákulẹ̀-ọkàn tí ó ní ibàṣepọ̀ pẹ̀lú èyí tí ó jẹ̀ ikeyìn nínú àwọn àmì-òná mēta, èyí tí í ṣe òfin ojọ̀ Àikú. Lẹ̀tá àárín, lẹ̀tá ketàlá, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ iṣòtẹ̀, ó sì tún jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ àmì-òná àárín nínú itàn aṣínà ti ààrá méje. Àwọn wúndiá òmùgò ní Ìkéde Àárín Òru ni a fi n ṣojú iṣòtẹ̀ náà, nítorí Ìkéde Àárín Òru ni àmì-òná àárín nínú itàn igbésè mēta ti July 18, 2020, Ìkéde Àárín Òru, àti òfin ojọ̀ Àikú tí ó sún mọ̀ dé. Ní kété tí ó bá di àárín òru, àkókò n lọ sínú wákàtí ketàlá, níbi tí ifarahàn gbangba àwọn wúndiá òmùgò ti hàn nípa imòrán wọn pé wọn kò ní òróró wúra náà.

Nínú “aginjù” àpẹ̀júwe ti “ojọ̀ mēta àtààbò” nínú Ìfihàn orí kòkànlá, a ṣàpẹ̀rẹ̀ àwọn èniyàn Ọlórún gégé bí eni pé wọn wà nínú itàn àpẹ̀júwe ti ègún “igba méje.” Ní òpin àkókò náà, wọn gbòdò mọ̀ pé a ti tú wọn ká, pé wọn ti ṣẹ̀, pé àwọn baba wọn ti ṣẹ̀, pé wọn ti n rìn ní itakò sí Ọlórún, àti pé Ọlórún ti n rìn ní itakò sí wọn. Ìmòye yẹn ni yòò darí wọn sí àdúrà àdúrà Léfítíkù orí kẹ̀rindínlògbòn. Ìmòye yẹn pé wọn gbòdò gbàdúrà àdúrà Léfítíkù orí kẹ̀rindínlògbòn bá isòtẹ̀lẹ̀ mu pẹ̀lú àdúrà Dáníẹ̀lì tí Dáníẹ̀lì orí kejì, a sì ṣe àfihàn rẹ̀ nípasẹ̀ àdúrà Dáníẹ̀lì nínú orí kẹ̀sàn-án. Ìdí tí Dáníẹ̀lì fi gbàdúrà àdúrà Léfítíkù orí kẹ̀rindínlògbòn nínú orí kẹ̀sàn-án dá lóri imòye rẹ̀ pé ó wà ní òpin àádòrin ọdún isòtẹ̀lẹ̀ Jeremáyá nípa igbèkùn àwọn èniyàn Ọlórún.

Àwọn ọdún àádòrin kan náà n ṣàpẹ̀rẹ̀ itàn ididi àwọn èniyàn Ọlórún. Àwọn ọdún àádòrin wònyí n ṣàpẹ̀rẹ̀ iwènùmọ̀ tí ó wà nínú Malaki orí kẹ̀ta àti iwènùmọ̀ tẹ̀npìlì Kristi méjì. Wọn n ṣàpẹ̀rẹ̀ itàn idánwò àwòrán ẹ̀ranko náà. Itàn náà bèrẹ̀ ní September 11, 2001, ó sì parí ní òfin Sunday tí ó sún mólé. Ní òpin àkókò ọdún àádòrin àpẹ̀rẹ̀ náà, Daniẹ̀lì wá “àkókò idádúró” kí ó lè gbàdúrà. A dàhùn àdúrà rẹ̀ nígbà tí a fi àṣírí ikeyìn ti àṣòtẹ̀lẹ̀ hàn án. Ìṣípáyá yẹn dé nígbà tí àwọn èniyàn Protestant tòótọ̀ ti Ọlórún ṣi wà nínú “aginjù” ní àkókò itúkà lẹ̀yìn July 18, 2020. Ní àkókò yẹn ni a fi “òtító” hàn sí “ohùn tí n kẹ̀ ní aginjù”.

A ó máa tẹ̀síwájú pẹ̀lú Danieli orí kejì nínú àpílẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

Ìbínú Olúwa sì ru sí ilẹ̀ yí, láti mú gbogbo ègún tí a kọ̀ sínú iwé yí wá sórí rẹ̀: Olúwa sì fa wọn jáde kúrò ní ilẹ̀ wọn nínú ìbínú, àti nínú ìrunú, àti nínú ìbínú nílá gidigidi, ó sì jù wọn sínú ilẹ̀

mìrán, gégé bí ó ti rí lóní yí. Àwọn ohun ìkòkò jẹ́ ti Olúwa Ọlórún wa: sùgbón àwọn ohun tí a ti sí payá jẹ́ tiwa àti ti àwọn ọmọ wa tí tí láché, kí a lè ẹ́ gbogbo ọ̀rọ̀ ọ̀fin yí. Deuteronomi 29:27–29.